HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2017/97 HATÁROZATA

(2016. július 4.)

a Hollandia által a Willem II (Tilburg) hivatásos labdarúgó-egyesület javára végrehajtott SA.40168. – 2015/C (korábbi SA.33584. – 2013/C (korábbi 2011/NN.)) állami támogatásról

(az értesítés a C(2016) 4061. számú dokumentummal történt)

(Csak a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára, és

miután a Szerződés 108. cikke (2) bekezdésének megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére ([1]) és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

(1) 2010-ben a Bizottságot egy állampolgár arról tájékoztatta, hogy Hollandia támogatási intézkedést hajtott végre a tilburgi Williem II hivatásos labdarúgó-egyesület javára. Ez a panasz SA.31122. ügyszámon került iktatásra. A Bizottsághoz 2010 és 2011 során panaszokat nyújtottak be egyéb hivatásos holland labdarúgó-egyesületek is, nevezetesen az MVV (Maastricht), az FC Den Bosch ('s-Hertogenbosch), a PSV (Eindhoven) és a NEC (Nijmegen) javára tett intézkedésekkel kapcsolatban. 2011. szeptember 2-án kelt levelében Hollandia további tájékoztatást adott a Bizottságnak a Willem II-t érintő intézkedésről.

(2) 2013. március 6-án kelt levelével a Bizottság értesítette Hollandiát arról, hogy a Willem II, az NEC, az MVV, a PSV és az FC Den Bosch javára tett intézkedések tekintetében megindítja a Szerződés 108. cikkének (2) bekezdésében előírt eljárást.

(3) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([2]). A Bizottság felkérte az érdekelt feleket a szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatos észrevételeik benyújtására.

(4) Hollandia a Willem II javára tett intézkedést érintő eljárás keretében észrevételeket nyújtott be 2013. május 31-én és 2013. november 12-én kelt leveleiben. Hollandia továbbá 2014. február 11-i levelében válaszolt egy kiegészítő tájékoztatás iránti kérelemre.

(5) A Bizottság megkapta Tilburg önkormányzatának (a továbbiakban: az önkormányzat), mint a Willem II javára hozott intézkedésben érdekelt fél észrevételeit. Azokat továbbította Hollandiának, amely lehetőséget kapott, hogy reagáljon azokra; észrevételeit a Bizottság a 2013. november 12-i keltezésű levélben, valamint a 2014. március 20-án megtartott megbeszélésen kapta meg.

([1]) A Bizottság határozata az SA.33584. (2013/C) (korábbi 2011/NN.) számú ügyben – Hollandia 2008–2011 között bizonyos holland hivatásos labdarúgó-egyesületeknek nyújtott támogatása – Felhívás észrevételek benyújtására az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése értelmében (HL C 116., 2013.4.23., 19. o.).

([2]) Vö. az 1. lábjegyzettel.

(6) Az eljárás megindításáról szóló határozatot követően és Hollandiával egyetértésben a különböző egyesületek ügyében külön vizsgálat indult. A Willem II egyesületet érintő vizsgálat SA.40168. ügyszámon került iktatásra.

2. AZ INTÉZKEDÉS RÉSZLETES ISMERTETÉSE

2.1. **Az intézkedés és hasznai**

(7) A nemzeti labdarúgó szövetség, a Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (a továbbiakban: „KNVB") a hivatásos és amatőr labdarúgó-bajnokságok ernyőszervezete. Hollandiában a hivatásos labdarúgást kétszintű rendszerben szervezik. A 2014/2015-ös idényben 38 egyesület vett részt, amelyek közül 18 az első osztályban (*eredivisie*), 20 pedig a másodosztályban (*eerste divisie*) játszott.

(8) A Willem II egyesületet 1898-ban alapították, és a hivatásos labdarúgás 1954-es hollandiai bevezetése óta hivatásos labdarúgó-egyesületként működik. A Willem II hazai mérkőzéseit a tilburgi *Koning Willem II Stadionban* (a továbbiakban: a stadion) játssza. A Willem II-t a 2010/2011-es idényben az első osztályból a másodosztályba sorolták át. Az egyesületet 2012-ben ismét felminősítették, majd 2013-ben ismét visszaminősítették. 2014-ben ismét bekerült az első osztályba. A 2005/2006-os idény volt az utolsó, amelyben a Willem II európai bajnokságon (UEFA kupa) játszott.

(9) A Willem II jelenlegi jogi formája *Willem II Tilburg B.V.* Az intézkedés kedvezményezettje a *Willem II Tilburg B.V.* (a továbbiakban: Willem II) gazdálkodó szervezet. A szervezet tulajdonosa a *Stichting Beheer Betaald Voetbalorganisatie Willem II Tilburg* alapítvány. Létezik egy külön Willem II egyesület (*Vereniging*). A Willem II egy középvállkozás, amelynek 2012-ben 53 alkalmazottja volt. Éves forgalma a 2008/2009-es gazdasági évben 11,4 millió EUR, a 2009/2010-es gazdasági évben pedig 9,9 millió EUR volt.

(10) 2004-ben az önkormányzat és a Willem II szerződést kötött, amely révén az önkormányzat a stadion 100 %-os tulajdonosává vált ([3]), és a Willem II. bérleti jogot szerzett a stadion használatára. A bérleti szerződés kikötötte, hogy az önkormányzat bérbe adja a stadiont a Willem II-nek, amelyért ez utóbbi évi 1 001 731 EUR plusz héa plusz változó költségek bérleti díjat fizet. A bérleti díj a beruházási költségen, egy 30 éves értékcsökkenési időszakon és a szerződéskötéskor az önkormányzat által alkalmazott 5,5 %-os kamatlábon alapult. A 30 éves bérlet feltételei úgy lettek kialakítva, hogy biztosítsák a stadion oly módon történő kiaknázását, hogy az az önkormányzat költségvetésére nézve semleges legyen. A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozat 51. pontjában leszögezte, hogy az akkor megállapított paraméterek garantálták, hogy a Willem II az összes költséget fedező bérleti díjat fizessen, elkerülve ezzel a labdarúgó-egyesült működési támogatását. A bérleti díj a mások által fizetett bérleti díjak tartományában volt, jóllehet az átlag felett. A 2004-2008 közötti időszakban a Willem II tudta fizetni a bérleti díjat.

(11) A 2009/2010-es labdarúgó idényben a Willem II pénzügyi nehézségekkel szembesült, és 2010 májusában bejelentette, hogy a csőd szélén áll. Az önkormányzat, amely előzőleg már felfüggesztette a 2009-es bérleti díj fizetését, 2010. május 31-én úgy döntött, hogy 2004-ig visszamenőleg csökkenti a fizetendő bérleti díj és egyéb költségek összegét. E döntés hatására a labdarúgó-egyesület által fizetendő éves díj egy hatéves időszak alatt évi 0,4 millió euróval csökkent, amelynek eredményeképp – kettő részletben – a Willem II 2,4 millió EUR-t kapott, amely összegből levonták a 2009-es bérletidíj-elmaradást. 2011. október 31-én a 2004-es bérleti szerződés helyébe lépő új bérleti szerződést kötöttek.

(12) Az önkormányzat 2010. május 31-i döntésének az volt a feltétele, hogy a Willem II teljesíti a szerkezetátalakítási tervben szereplő kötelezettségeit, amelynek célja a Willem II hosszú távú életképességének helyreállítása volt. E terv feltételei között szerepelt a negyedéves pénzügyi adatszolgáltatási kötelezettség, kiegyensúlyozott költségvetés a következő labdarúgó idényre, mérlege megtisztítása, a játékosok fizetésére vonatkozó nemzeti labdarúgó-szövetségi normák betartása, új vezetési és felügyeleti struktúra bevezetése. A Willem II e feltételek teljesítése érdekében tett intézkedéseit később az önkormányzat kielégítőnek minősítette, és ezért engedélyezte a 2,4 millió EUR második részletének kifizetését.

(13) Hollandia nem értesítette a Bizottságot a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének értelmében arról, hogy a Willem II-nek 2,4 millió EUR-t tervez juttatni. A Bizottságot az éves bérleti díj 2009/2010-es idényre szóló felfüggesztésére vonatkozó 2009-es döntéséről sem tájékoztatta.

([3]) A szerződés megkötése előtt az önkormányzat volt a stadion és annak a teleknek a jogi tulajdonosa, amelyen a stadion áll, míg a Willem II rendelkezett a stadion gazdasági tulajdonjogával, amelybe saját pénzét fektette be.

2.2. **A támogatás lehetséges hatása**

(14) Hollandia megkérdőjelezte, hogy a lehetséges támogatás hatással van-e a nem európai szinten játszó labdarúgó-egyesületek belső piacára. Azonban a hivatásos labdarúgó-egyesületek vállalkozásoknak minősülnek, és az állami támogatások ellenőrzése alá tartoznak. A labdarúgás a keresőtevékenység egyik formája, amelynek során díjazás ellenében szolgáltatást nyújtanak. A játékban nagy fokú professzionalizmus alakult ki, és ezzel gazdasági hatása megnövekedett ([4]).

(15) A hivatásos labdarúgó-egyesületek a labdarúgó mérkőzéseken való részvételen kívül számos nemzetközi vonatkozással is bíró piacon folytatnak gazdasági tevékenységet, például a hivatásos játékosok átigazolása, a publicitás, a szponzorálás, az áruforgalmazás vagy a médiaközvetítés piacán. Valamely hivatásos labdarúgó-egyesületnek adott támogatás erősíti annak pozícióját e piacok mindegyikén, amelyek legtöbbje számos tagállamot magában foglal. Ezért, ha az állami forrásokat arra használják, hogy egy hivatásos labdarúgó-egyesületet szelektív előnyhöz jutassanak, függetlenül attól, hogy az melyik szövetségben játszik, a támogatás torzíthatja a versenyt és befolyásolhatja a tagországok közötti kereskedelmet a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében ([5]).

2.3. **Az eljárás megindításának indokai**

(16) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság arra az előzetes következtetésre jutott, hogy az önkormányzat szelektív előnyhöz juttatta a Willem II-t az állami források használatával, következésképpen a labdarúgó-egyesültnek támogatást nyújtott. A Bizottság továbbá azon a véleményen volt, hogy a hivatásos labdarúgó-egyesületek támogatása torzíthatja a versenyt és befolyásolhatja a tagországok közötti kereskedelmet a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében.

(17) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság megjegyezte, hogy a Willem II a támogatás megítélésének idején pénzügyi nehézségekkel küzdött. Annak érdekében, hogy a Bizottság megvizsgálja, hogy a támogatás összeegyeztethető-e a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatással ([6]) (a továbbiakban: az iránymutatás), tájékoztatást kért az iránymutatásban szereplő összes követelménynek való megfelelésre vonatkozóan.

(18) A Bizottság nevezetesen nem volt képes ellenőrizni, hogy a szerkezetátalakítási terv jellegére és megvalósítására vonatkozóan az iránymutatás 34–37. pontjaiban szereplő feltételek teljesültek-e. A Bizottság továbbá nem tudta ellenőrizni, hogy tettek-e a 38–42. pontok értelmében vett megfelelő kompenzációs intézkedéseket. Továbbá be kellett bizonyítani, hogy a támogatás a szükséges minimálisra korlátozódott, hogy maga a kedvezményezett a szerkezetátalakításához megfelelő mértékű saját erőt fizetett, és hogy betartották az „először és utoljára” elvet.

3. **HOLLANDIA ÉSZREVÉTELEI**

(19) Hollandia vitatta, hogy a stadionbérleti szerződés átalakítása állami támogatást jelentett volna. Hollandia véleménye szerint az önkormányzat, mint a stadion tulajdonosa, piaci feltételeket alkalmazott, és a piacgazdasági befektetői, illetve hitelezői elvvel összhangban járt el azzal, hogy 2009-ben felfüggesztette a stadion fő hasznosítójának bérleti díját, és visszamenőleges hatállyal 2010-ben csökkentette a bérleti díjat, illetve könnyített az egyéb szerződéses feltételeken. A Willem II csődje esetén az egyesület elvesztette volna hivatásos labdarúgási engedélyét. Az önkormányzat kezén maradt volna egy olyan futballstadion, amelyet csak jelentős beruházással lehetne egyéb tevékenységekre hasznosítani. Hollandia azt állította, hogy az alacsonyabb bérleti díj összhangban van az országban más stadionokért fizetett bérleti díjjal, és hogy ezért ez megfelel a piaci feltételeknek.

([4]) A C-325/08. sz., *Olympique Lyonnais* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2010:143) 27. és 28. pontja; a C-519/04 P. sz., *Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2006:492) 22. pontja; valamint a C-415/93. sz., *Bosman* ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:1995:463) 73. pontja.

([5]) A Bizottság határozatai Németországot illetően: 2013. március 20-i határozat a *Multifunktionsarena der Stadt Erfurt* (SA.35135. (2012/N)) ügyben, 12. pont, és a *Multifunktionsarena der Stadt Jena* (SA.35440. (2012/N)) ügyben (összefoglaló közlemény: HL C 140., 2013.5.18., 1. o.), és a 2013. október 2-i határozata a *Fußballstadion Chemnitz* (SA.36105. (2013/N)) ügyben (összefoglaló közlemény: HL C 50., 2014.2.21., 1. o.), 12–14. pont; a Bizottság határozatai Spanyolországot illetően: 2013. december 18-i határozat négy spanyol labdarúgó-egyesületnek nyújtott lehetséges állami támogatásról (SA.29769. (2013/C) ügy), 28. pont, Real Madrid CF (SA.33754. (2013/C ügy)), 20. pont, és állítólagos támogatás három valenciai labdarúgó-egyesületnek (SA.36387. (2013/C) ügy), 16. pont (közzétéve: HL C 69., 2014.3.7., 99. o.).

([6]) A Bizottság közleménye – A közösség iránymutatása a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról (HL C 244., 2004.10.1., 2. o.). Az iránymutatás alkalmazását a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló, 2004. október 1-jei közösségi iránymutatás alkalmazásának meghosszabbításáról szóló bizottsági közlemény (HL C 296., 2012.10.2., 3. o.) meghosszabbította.

(20) Ugyanakkor Hollandia azzal is érvelt, hogy még ha az intézkedés támogatást is jelentene, az összeegyeztethető lenne a belső piaccal. Ezek az érvek egyrészt a Bizottság Hollandiának a sportinfrastruktúrára vonatkozóan 2002. július 11-én küldött levelén alapultak. Ebben a levélben a Bizottság ismertetett bizonyos feltételeket, amelyek mellett a sportinfrastruktúra finanszírozását nem minősíti állami támogatásnak. Az érvek másrészt az iránymutatáson és a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontján alapultak.

(21) A Willem II szerkezetátalakítását illetően Hollandia ismertette az egyesület pénzügyi helyzetét. A 2008/2009-es gazdasági évben ([7]) a Willem II 11,4 millió EUR-s forgalom mellett 3,9 millió EUR-s veszteséget termelt, és saját tőkéje [*eigen vermogen*] 4,1 millió EUR-ról 0,2 millió EUR-ra csökkent. A 2009/2010-es gazdasági évben ([8]) a Willem II 9,9 millió EUR-s forgalom mellett 4,4 millió EUR-s veszteséget termelt. A 2,4 millió EUR-s önkormányzati juttatás ellenére saját tőkéje 0,2 millió EUR-ról tovább csökkent, *mínusz* 2,1 millió EUR-ra.

(22) Mindegyik hivatásos holland labdarúgó-egyesületnek szüksége van a KNVB engedélyére, amit csak akkor kap meg, ha eleget tesz különféle kötelezettségeknek. A rendszer értelmében az egyik kötelezettség az egyesület pénzügyi józanságához kapcsolódik. Az egyesületek kötelesek minden egyes idényben november 1-jéig, március 1-jéig és június 15-ig pénzügyi jelentést benyújtani, amely többek között ismerteti aktuális pénzügyi helyzetüket, valamint a következő idényre vonatkozó pénzügyi tervüket. E jelentések alapján az egyesületeket három kategóriába sorolják (1: elégtelen, 2: kielégítő, 3: jó). Az 1. kategóriába tartozó egyesületek kötelezhetők arra, hogy fejlesztési tervet nyújtsanak be annak érdekében, hogy elérjék a 2-es vagy 3-as kategóriát. Ha az egyesület nem teljesíti a tervet, a KNVB szankciókat vethet ki, ideértve a hivatalos figyelmeztetést, a versenypontok csökkentését, és – végső szankcióként – az engedély visszavonását. A csődbe jutottnak nyilvánított hivatásos labdarúgó-egyesületek Hollandiában elveszítik az engedélyüket. Ha jogutód egyesületet alapítanak, azt közvetlenül nem engedik be a hivatásos labdarúgó ligába, hanem a második legmagasabb osztályú amatőr ligában kell kezdenie. Nehézségeivel a Willem II azt kockáztatta, hogy elveszíti engedélyét arra, hogy hivatásos mérkőzéseken játsszon. 2010-ben az 1. kategóriába sorolták.

(23) Hollandia tájékoztatása szerint figyelemmel ezekre a nehézségekre, az önkormányzat döntése, hogy a Willem II-t 2,4 millió EUR-s juttatásban részesítse, a Willem II által készített szerkezetátalakítási tervben meghatározott számos feltételhez volt kötve ([9]). A terv célja az volt, hogy egy 3 éves időszak alatt egészséges pénzügyi helyzetet eredményezzen. A tervnek továbbá az is célja volt, hogy a 2012/2013-as pénzügyi év végéig eleget tegyen a KNVB 2. kategória (kielégítő) elérésére vonatkozó előírásainak. A KNVB már 2011 decemberében meg is adta a 2. kategóriás státust.

(24) A szerkezetátalakítási tervben szerepelt egy új vezetőség, a létszám és a játékosok csoportjának csökkentése. A terv előrevetítette a szerződéses játékosok számának csökkentését is. Számos játékost átigazolnak, a meglévő szerződéseket alacsonyabb fizetés mellett újítják meg, új szerződéseket vagy átigazolási díj nélkül kötnek, vagy a játékosokat más egyesületektől bérlik. A terv célja az volt, hogy a személyzet és játékosok költségeit 77 %-ról 55 %-ra csökkentsék.

(25) Kilenc magánszervezet egyezett bele, hogy összesen 2,25 millió EUR-s kölcsönt nyújtson a Willem II-nek 2009-ben, amikor kialakultak a pénzügyi problémák. 2010-ben sikerült őket meggyőzni arról, hogy hosszabbítsák meg a kölcsönök futamidejét, hogy ne érvényesítsék követeléseiket a Willem II megfelelő likviditásának helyreállításáig, és hogy alacsonyabb kamatokat fogadjanak el e követelések után. Hatan közülük tovább mentek, és követeléseik 10 %-át elengedték. A szerkezetátalakítási terv célja az volt, hogy a Willem II három éven belül szerény működési nyereséget érhessen el. A terv reálisnak bizonyult. A 2010/2011-es és a 2011/2012-es idényben a Willem II mintegy 0,3 millió EUR-s nyereséget ért el, a 2012/2013-as idényben pedig egy alacsonyabb összegűt; sajáttőke-helyzete a 2012. június 30-i állapot szerint mínusz 1,4 millió EUR-ra, 2013. június 30-ára pedig mínusz 1,3 millió EUR-ra javult, majd a 2013/2014 gazdasági évben pozitívba fordult.

4. AZ ÉRDEKELTEK ÉSZREVÉTELEI

(26) Az önkormányzat az eljárás keretében észrevételeket nyújtott be, amelyek nagyban azonosak voltak a Hollandia által benyújtott észrevételekkel. Az önkormányzat 2009-ben konkrét tájékoztatást is adott a Willem II pénzügyi helyzetére vonatkozóan, és egy a Deloitte Financial Advisory Services által 2013 novemberében elkészített tanulmányt is benyújtott az önkormányzat előtt 2010-ben nyitva álló különböző lehetőségek költségeiről azon véleményének alátámasztására, hogy a 2009-ben és 2010-ben meghozott intézkedések racionálisak voltak.

([7]) 2008.6.30.–2009.7.1.
([8]) 2009.6.30.–2010.7.1.
([9]) Plan van aanpak Willem II, 2010. július 23.

5. AZ INTÉZKEDÉS ÉRTÉKELÉSE

5.1. Állami támogatás jelenléte a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében

(27) A Szerződés 107. cikke (1) bekezdése értelmében az állami támogatás olyan, a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott támogatás, amely azáltal, hogy bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének gazdasági előnyt biztosít, torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet. A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében lefektetett feltételek halmazati feltételek, és ezért ahhoz, hogy egy intézkedés állami támogatásnak minősüljön, az összes feltételt teljesítenie kell.

(28) Az eljárás megindításáról szóló határozat alapján a Bizottság a támogatás jelenléte szempontjából megvizsgálja az önkormányzat arra vonatkozó 2009-es határozatát, amellyel felfüggesztette a Willem II stadionhasználata utáni bérletidíj-fizetést, valamint az önkormányzat 2010 májusában visszamenőleges hatállyal meghozott döntését a bérleti díj és a stadionhasználat egyéb költségeinek csökkentéséről. A Bizottság megjegyzi, hogy mindkét intézkedés időrendiségét, célját és a Willem II akkori helyzetét tekintve szorosan kapcsolódik egymáshoz, ezért ezeket együtt kell megvizsgálni.

5.1.1. *Finanszírozás állami forrásokkal*

(29) Mindkét intézkedésről az önkormányzat döntött, és azok költségvetésére közvetlen pénzügyi következményekkel jártak; így ezek állami források felhasználását érintették. Az állami források átruházása bármilyen formában történhet, például közvetlen támogatás, kölcsön, garancia, közvetlen befektetés a vállalkozások tőkéjébe, illetve természetbeni juttatás. Az olyan bevételekről való lemondás, amelyeket egyébként az államnak megfizettek volna, szintén az állami források átruházását jelenti.

5.1.2. *Gazdasági előny*

(30) Az intézkedésnek a Willem II-t olyan gazdasági előnyhöz kell juttatnia, amelyet szokásos piaci körülmények között nem érhetett volna el. Hollandia és az önkormányzat azt állítja, hogy az önkormányzat a piacgazdasági befektetői elvnek és a piacgazdasági hitelezői elvnek megfelelően járt el, és ezért nem biztosított előnyt a Willem II számára. A Bizottság a következő okok miatt nem ért egyet ezzel a nézettel.

(31) Amikor egy vállalkozás pénzügyi helyzete állami beavatkozás hatására javul, feltételezhető az előny jelenléte. Ennek vizsgálatához össze kell hasonlítani a vállalkozás intézkedést követő pénzügyi helyzetét azzal a pénzügyi helyzettel, amely akkor állt volna fenn, ha az intézkedést nem hajtották volna végre. A beavatkozás nélkül az egyesület pénzügyileg nehéz helyzetben maradt volna, fennmaradt volna a csőd és az alacsonyabb osztályba minősítés kockázata. Vitathatatlan, hogy a Willem II pénzügyi helyzete jelentősen javult a vizsgálat tárgyát képező beavatkozás hatására.

(32) Ez nem jelentene megengedhetetlen előnyt, ha az önkormányzat igazolni tudja, hogy a piacgazdasági befektetői elvnek és a piacgazdasági hitelezői elvnek megfelelően járt el. A Bizottság megjegyzi, hogy 2004-ben az önkormányzat megszerezte a stadion 100 %-os tulajdonjogát. Ennek ellenértékeként a stadion gazdasági értékét fizette, amelyet egy külső értékbecslés alapján állapítottak meg. 2004-ben a bérleti szerződést az önkormányzat a Willem II-vel annak teljes ismeretében kötötte, hogy a stadion nem egy többfunkciós aréna, hanem a Willem II, mint „fogoly" ügyfél labdarúgó stadionja, és a labdarúgáson kívül hasznosítási lehetőségei korlátozottak. Az önkormányzat ezért tudta, hogy a stadion hasznosítása függ attól, hogy a Willem II képes-e továbbra is fizetni a bérleti díjat és a szerződésben meghatározott egyéb költségeket. Egy piacgazdasági befektető ezt a kockázatot vagy egyáltalán nem vállalta volna fel, vagy csak egy megfelelő haszonkulcs és a „fogoly" ügyfél lehetséges fizetésképtelensége elleni biztosítás ellenében vállalta volna.

(33) Amikor az önkormányzat 2010-ben tájékoztatta az önkormányzat tanácsát arról, hogy a Willem II a csőd szélén áll, azt is megállapította, hogy a stadion 2004 óta tartó hasznosítása a költségvetésére pusztán semleges hatással volt. Ha azonban a 2004-es bérleti szerződés nem termelt észszerű nyereséget, a bérleti szerződési feltételek 2010. évi visszamenőleges hatályú módosítása annak ismeretében történt, hogy az a 2004 óta tartó hasznosítást veszteségessé teszi. Ez kizárja, hogy a bérleti díj csökkentésére irányuló 2010-es döntés megfelelne a piacgazdasági befektető elvének. Egyetlen kereskedelmi szereplő sem egyezne bele egy bérlet olyan visszamenőleges módosításába, amely semmilyen perspektívát nem szolgáltat arra, hogy a befektetés után hozamot biztosítson.

(34) Hollandia és az önkormányzat azonban azt is állítják, hogy az önkormányzat döntése, amely könnyített az egyesület adósságterhein, megfelelt a piacgazdasági hitelezői elvnek. Ezzel összefüggésben arra hivatkoznak, hogy számos nagy hitelező elengedte a Willem II tartozásainak egy részét. Az eljárás megindításáról szóló határozatnak arra a részére is hivatkoznak, amelyben a Bizottság megállapította, hogy Arnhem önkormányzatának a Vitesse labdarúgó-egyesület javára hozott intézkedése nem minősül állami támogatásnak.

(35) E tekintetben a Bizottság először megjegyezné, hogy a 2009-ben a bérletidíj-fizetés felfüggesztéséről és 2010-ben a bérleti díj és a stadionhasználat utáni egyéb fizetési kötelezettségek visszamenőleges hatályú csökkentéséről hozott döntéseket nem a többi hitelező megfelelő intézkedéseivel egyidejűleg hozták meg. Továbbá 2010-ben az önkormányzat 2,4 millió EUR-t adott a Willem II-nek, amely több, mint kétszerese volt a Willem II-vel szembeni egy éves bérletidíj-követelésének. Az önkormányzat ugyan előírta a Willem II-nek, hogy tárgyaljon a többi hitelezővel, hogy megtisztítsa mérlegét, azonban e tárgyalásokra nem szabott a saját beavatkozása feltételeinek megfelelő feltételeket. Az az érv, hogy egy csődbe jutott hivatásos labdarúgó-egyesület elveszíti az engedélyét és az önkormányzat kezén maradt volna egy labdarúgó-stadion, amelyet csak jelentős beruházással lehetne egyéb tevékenységekre hasznosítani, szintén nem meggyőző. Csőd esetén egy jogutód egyesületet lehetett volna alapítani, amely a stadion új használója lett volna. Természetesen azt közvetlenül nem engednék be a hivatásos labdarúgó ligába, hanem a második legmagasabb osztályú amatőr ligában kellene kezdenie. Azonban lett volna kilátása a stadion használatára és arra, hogy a belátható jövőben visszatérjen a hivatásos ligába, és így hozzájárult volna a stadion bérbeadásából származó bevételekhez.

(36) Hollandia hivatkozott továbbá a Bizottság 2002. július 11-i levelére, amelyben a Bizottság ismertetett bizonyos feltételeket, amelyek mellett a sportinfrastruktúra finanszírozását nem minősítené állami támogatásnak. E feltételek között szerepelt az aréna többfunkciós jellege, az ahhoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés, valamint a használati díjak megfelelősége.

(37) A jelen esetben azonban ezek az észrevételek nem vezethetnek arra a következtetésre, hogy a Willem II nem jutott megengedhetetlen előnyhöz. Már az is vitatható, hogy a 2002. július 11-i levélben meghatározott érvek relevánsak-e még, figyelemmel a Bíróság ítélkezési gyakorlatára, amely a közhasznú célokra használt infrastruktúrába történő állami beruházást állami támogatásnak tekinti ([10]). A jelen esetben azonban az a döntő, hogy az önkormányzat és a Willem II 2004-ben szerződést kötött, amellyel évi 1 001 731 EUR-s bérleti díjban állapodtak meg. Ha e kialkudott bérleti díjnak a fizetését először az önkormányzat egyetértésével felfüggesztik, és ha a bérleti díj összegét ezután visszamenőlegesen csökkentik, az önkormányzat a Willem II-t olyan pénzügyi előnyhöz juttatja, amelyhez rendes körülmények között nem jutott volna, és amelyet mindenesetre egy magángazdasági szereplő általában nem biztosított volna.

(38) Ezen okok miatt a Bizottság nincs meggyőződve arról, hogy az önkormányzat piacgazdasági szereplőként járt el, akár befektetői, akár hitelezői minőségében, akár mindkét minőségben. Ezért megállapítja, hogy olyan pénzügyi támogatást nyújtott a Willem II csődjének elkerülésére, amelyet egy magánpiaci szereplő nem nyújtott volna, és ezért ez előnynek minősül.

5.1.3. *Lehetséges hatás a kereskedelemre és a versenyre*

(39) Hollandia megkérdőjelezte a lehetséges támogatás hatását a nem európai szinten játszó labdarúgó-egyesületek belső piacára. E tekintetben, ahogy arra a (14) preambulumbekezdés rávilágít, a Bizottság emlékeztet arra, hogy a hivatásos labdarúgó-egyesületek vállalkozásnak minősülnek, és az állami támogatások ellenőrzése alá tartoznak. A labdarúgás a keresőtevékenység egyik formája, amelynél díjazás ellenében szolgáltatást nyújtanak. A játékban nagy fokú professzionalizmus alakult ki, és ezzel gazdasági hatása megnövekedett.

(40) A Willem II továbbá az európai labdarúgó bajnokságok lehetséges résztvevője, és a múltban ténylegesen részt is vett egy európai bajnokságon. Hivatásos labdarúgó-egyesületként a labdarúgó-mérkőzéseken való részvételen kívül számos nemzetközi vonatkozásokkal is bíró piacon folytat gazdasági tevékenységet, például a hivatásos játékosok átigazolási piacán, a publicitás, a szponzorálás, az áruforgalmazás vagy a médiaközvetítés piacán. Valamely hivatásos labdarúgó-egyesületnek adott támogatás erősíti annak pozícióját e piacok mindegyikén, amelyek legtöbbje számos tagállamot magában foglal. Ezért a (15) preambulumbekezdésben foglaltaknak megfelelően, ha az állami forrásokat arra használják, hogy egy hivatásos labdarúgó-egyesületet megkülönböztető előnyhöz jutassanak, függetlenül attól, hogy az melyik szövetségben játszik, a támogatás torzíthatja a versenyt és befolyásolhatja a tagországok közötti kereskedelmet a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében.

([10]) Például a C-288/11. sz., *Mitteldeutsche Flughafen AG és Flughafen Leipzig-Halle GmbH kontra Bizottság* ügyben 2012. december 19-én hozott ítélet (ECLI:EU:C:2012:821).

5.2. **Vizsgálat a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében**

(41) A Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy a Willem II javára tett támogatási intézkedést a belső piaccal összeegyeztethetőnek lehet-e tekinteni. A Szerződés 107. cikke (2) bekezdésében említett eltérések egyike sem vonatkozik a szóban forgó támogatási intézkedésre. A Szerződés 107. cikkének (3) bekezdésében rögzített eltéréseket illetően a Bizottság megjegyzi, hogy egyik holland régió sem tartozik a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének a) pontja alá. A szóban forgó támogatási intézkedés nem mozdít elő közös európai érdeket szolgáló fontos projektet, és nem a holland gazdaságban bekövetkezett valamely komoly zavar megszüntetésére szolgál a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében. A támogatási intézkedés továbbá nem mozdítja elő a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében.

5.2.1. *Alkalmazandó irányelvek*

(42) A Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában foglalt, és az egyes gazdasági tevékenységek fejlődését előmozdító támogatásra vonatkozó eltérést illetően az ilyen támogatás összeegyeztethető lehet, amennyiben nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben.

(43) A támogatási intézkedéseknek a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében történő vizsgálatához a Bizottság számos rendeletet, keretszabályt, iránymutatást és közleményt bocsátott ki a támogatások formájára, valamint azokra a horizontális vagy ágazati célokra vonatkozóan, amelyekhez a támogatásokat odaítélik. Figyelemmel arra, hogy a Willem II pénzügyi nehézségekkel szembesült abban az időben, amikor az intézkedéseket meghozták, és arra, hogy a támogatást az önkormányzat e nehézségek megoldására ítélte meg, célszerű annak vizsgálata, hogy az iránymutatásokban ([11]) lefektetett kritériumok alkalmazandók-e és teljesültek-e.

(44) 2014 júliusában a Bizottság közzétette a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról szóló új iránymutatást ([12]). Ez azonban nem vonatkozik erre a 2009-ben és 2010-ben nyújtott nem bejelentett támogatásra. Az új iránymutatás 137. pontja szerint bármely előzetes engedély nélkül nyújtott megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatás esetén akkor lenne erről szó, ha a támogatás egy részét, illetve egészét az iránymutatásnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététele után nyújtották. Az új iránymutatás 138. pontja szerint a Bizottság minden egyéb esetben a támogatás nyújtásának időpontjában alkalmazandó iránymutatás alapján folytatja le a vizsgálatot, éppen ezért a jelen helyzetben a 2014-et megelőzően alkalmazandó szerint.

5.2.2. *A Willem II, mint nehéz helyzetben lévő vállalkozás*

(45) Az iránymutatás 10. a) alpontjával összhangban korlátolt felelősségi alapon működő társaság esetén a vállalkozás akkor minősül nehéz helyzetben lévőnek, ha törzstőkéjének több mint a fele nincs meg, és annak több mint egynegyede az előző 12 hónap során veszett el. A 2008/2009-es gazdasági évben ([13]) a Willem II 11,4 millió EUR-s forgalom mellett 3,9 millió EUR-s veszteséget termelt, és saját tőkéje [*eigen vermogen*] 4,1 millió EUR-ról 0,2 millió EUR-ra csökkent. A 2009/2010-es gazdasági évben ([14]) a Willem II 9,9 millió EUR-s forgalom mellett 4,4 millió EUR-s veszteséget termelt. A 2,4 millió EUR-s önkormányzati juttatás ellenére saját tőkéje 0,2 millió EUR-ról tovább csökkent, *mínusz* 2,1 millió EUR-ra. Ezért a Willem II egyértelműen nehéz helyzetben lévő vállalkozás volt. Ezt a tényt Hollandia nem vitatja. Ezért a Willem II-nek nyújtott állami támogatás összeegyeztethetőségét az iránymutatás alapján kell megvizsgálni.

5.2.3. *A hosszú távú életképesség helyreállítása*

(46) Az iránymutatás 3.2. szakasza előírja, hogy a támogatás nyújtásának feltétele kell, hogy legyen egy szerkezetátalakítási terv végrehajtása (lásd az iránymutatás 34–37. pontját), amelynek észszerű időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú életképességét. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy az önkormányzat azon döntése, hogy 2,4 millió EUR-t ad a Willem II-nek, a (12) preambulumbekezdésben említett számos feltételtől függött. E feltételek képezték a Willem II által készített szerkezetátalakítási terv központi elemét ([15]).

([11]) Lásd a 6. lábjegyzetet.
([12]) A Bizottság közleménye – Iránymutatás a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról (HL C 249., 2014.7.31., 1. o.).
([13]) 2008.6.30.–2009.7.1.
([14]) 2009.6.30.–2010.7.1.
([15]) Lásd a 9. lábjegyzetet.

(47) A terv egy 3 éves időszak alatt egészséges pénzügyi helyzetet szándékozott elérni, továbbá teljesíteni kívánta a KNVB követelményeit annak érdekében, hogy az továbbra is fenntartsa a Willem II hivatásos versenyengedélyét, és hogy az egyesület a 2012/2013. pénzügyi év végére megszerezze a 2. kategóriás státust.

(48) A szerkezetátalakítási tervben szerepelt egy új vezetőség, a létszám és a játékosok csoportjának jelentős csökkentése. Számos játékost átigazoltak, a meglévő szerződéseket alacsonyabb fizetés mellett újították meg, új szerződéseket átigazolási díj nélkül kötöttek. Ez a személyzet és a játékosok költségeinek 30 %-os csökkenésével járt a terv elfogadásától számított két év alatt. Az önkormányzattól kapott 2,4 millió EUR-n kívül a Willem II-nek sikerült továbbra is biztosítania a magánszektorból származó 2,25 millió EUR-s hozzájárulást.

(49) A Bizottság megítélése szerint a szerkezetátalakítási terv megoldásokat tartalmaz a Willem II. pénzügyi nehézségeinek okaira, különösen a játékosok költségeire, bérek és átigazolási kifizetések formájában. A Willem II fő tevékenységére vonatkozó megtakarításokat tervez. A szerkezetátalakítási terv nem támaszkodik olyan külső tényezőkre, amelyeket ugyan a Willem II képes befolyásolni, viszont nem képes teljes mértékben irányítani, például új szponzorok felkutatása és a nézőközönség számának növelése. Noha a Willem II pénzügyi helyzete és különösen a negatív saját tőkéje továbbra is aggodalomra ad okot, elképzelhető az egyesület pénzügyi helyzetének folyamatos javulása, valamint hivatásos labdarúgó egyesületként való folyamatos működése. A fejlődés azt mutatja, hogy a terv valójában reális volt. A KNVB már 2011 decemberében meg is adta a 2. kategóriás státust. A 2010/2011-es idényben a Willem II-nek sikerült 0,3 millió EUR-s üzemi nyereséget elérnie, majd a 2011/2012-es idényben ismét nyereséges volt, és ezzel a 2012. június 30-i állapot szerint *mínusz* 1,4 millió EUR-ra javította sajáttőke-helyzetét.

5.2.4. *Kompenzációs intézkedések*

(50) Az iránymutatás 38–42. pontja előírja, hogy a kedvezményezettnek kompenzációs intézkedéseket kell hoznia annak érdekében, hogy a támogatás torzító hatásait és annak kereskedelmi feltételekre gyakorolt kedvezőtlen hatásait a lehető legkisebbre csökkentse. Az eljárás megindításáról szóló határozat 80-ik bekezdésében a Bizottság megjegyezte a hivatásos labdarúgás sajátos jellegét e tekintetben, és egy sor olyan intézkedésre tett javaslatot, amelyek a hivatásos labdarúgás esetében az iránymutatás értelmében vett kompenzációs intézkedésként értelmezhetők, például a regisztrált játékosok korlátozása a nemzeti egyesület által megengedett korlátokon belül, a bérek felső határának elfogadása az ágazatban szokásos normák alatt, az új játékosok utáni átigazolási költségek fizetésének tilalma egy bizonyos ideig, illetve a társadalom javát szolgáló tevékenységek növelése. A játékosok számára vagy fizetésére vonatkozó felső határ elfogadásával az egyesület versenyhátrányt is vállalna más olyan egyesületekhez képest, amelyeknél nem kell ilyen korlátozásokat alkalmazni. Az átigazolási díjak tilalma korlátozza az új versenyképes játékosok választékát.

(51) A Bizottság megjegyzi, hogy a Willem II a tervvel összhangban valójában csökkentette alkalmazottainak és játékosainak a számát. Az alkalmazottak létszáma a 2009/2010-es idény 79 főjéről a 2010/2011-es idényben 61, a 2011/2012-es idényben pedig 53 főre csökkent. A regisztrált játékosok számát 31-ről 27-re csökkentették. A bérköltségek ([16]) az árbevétel 48 %-ára csökkentek, ami jóval az UEFA norma alatt van, ahol ez 70 % csak a játékosok esetében. A szerkezetátalakítási időszakban új játékosok után nem fizetnek átigazolási díjat. Ezek az intézkedések gyengítették az egyesület csapatát, és következésképpen ez hozzájárult ahhoz, hogy a Willem II-t 2010/2011 végén, majd a 2012/2013-as idényben ismét visszaminősítsék másodosztályba. A Bizottság megjegyzi azt is, hogy az amatőr játékosok képzésével az egyesület többet költ a köz javára. A Bizottság megállapítja, hogy az irányelvekben előírt kompenzációs intézkedéseket meghozták, amelyek gyengítették a Willem II versenyhelyzetét a hivatásos labdarúgásban.

5.2.5. *Minimálisra korlátozott támogatás*

(52) A Bizottság megjegyzi továbbá, hogy a szerkezetátalakítási tervet a belső megtakarításokon túl jelentős mértékben külső magánszervezetek finanszírozzák. Kilenc magánszervezet egyezett bele, hogy összesen 2,25 millió EUR-s kölcsönt nyújtson a Willem II-nek 2009-ben, amikor a pénzügyi problémák felmerültek. 2010-ben sikerült ezeket a szervezeteket meggyőzni, hogy a szóban forgó összegeket tartsák bent az egyesületben, és ne érvényesítsék követeléseiket mindaddig, amíg a Willem II nem tudja azokat visszafizetni. Ezenkívül alacsonyabb, 3 %-os kamatlábat is elfogadtak. Hatot közülük sikerült meggyőzni, hogy engedjék el követelésük összesen 10 %-át. Ezzel teljesül az irányelv 44. pontjának előírása, amely szerint a Willem II-höz hasonló középvállalkozások esetében a szerkezetátalakítási költségek legalább 40 %-át a kedvezményezett saját forrásaiból kell fedezni, beleértve a külső finanszírozást, ami jelzi, hogy hisznek a kedvezményezett életképessége visszaállításának lehetőségében.

([16]) A Willem II számlái nem tesznek különbséget a játékosok és egyéb alkalmazottak fizetése között.

(53) A támogatás összege szükséges volt. A szerkezetátalakítási terv szerint annak mérsékelt pozitív eredményt kell elérnie a 2010/2011-es és 2011/2012-es idényben, és a saját tőkét lassanként javítania kell. Ez nem tette volna lehetővé a Willem II számára, hogy új játékosokat vásároljon vagy magasabb fizetéssel csalogasson magához.

5.2.6. *Monitoring és éves beszámoló*

(54) Az iránymutatás 49. pontja előírja, hogy az érintett tagállam rendszeresen megküldött részletes beszámolók révén tájékoztatást adjon a szerkezetátalakítási terv megfelelő végrehajtásáról. Az 51. pont kevésbé szigorú feltételeket határoz meg a kis- és középvállalkozások esetében, ahol rendszerint elég, ha évente megküldik a vállalkozás mérlegének és eredménykimutatásának másolatát. Hollandia kötelezettséget vállalt e jelentések megküldésére.

5.2.7. *Először és utoljára*

(55) Az iránymutatás 72–77. pontjával összhangban Hollandia leszögezte, hogy a Willem II a jelen támogatás nyújtását megelőző tíz évben nem kapott megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatást. Továbbá kötelezettséget vállalt arra, hogy a következő tíz éves időszak alatt nem nyújt a Willem II-nek újabb megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatást.

6. **KÖVETKEZTETÉS**

(56) A Bizottság megállapítja, hogy Hollandia jogellenesen, a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megszegésével nyújtott támogatást a Willem II-nek. Azonban a 2009-ben és 2010-ben a Willem II-nek odaítélt 2,4 millió EUR összegű állami támogatás megfelel az iránymutatás szerkezetátalakítási támogatásra vonatkozó feltételeinek, és a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjával összhangban összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piaccal,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 2,4 millió EUR összegű állami támogatás, amit Hollandia a tilburgi Willem II labdarúgó-egyesület javára nyújtott, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Holland Királyság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2016.július 4-én.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja